

Különfélék.

(F.) A rendkívül korai termés egy példája. A selmeczi felső botanikus kertben áll egy 120 cm. magas, és tövénél $1\frac{1}{2}$ cm. vastag tölgycsemete (*Quercus pedunculata*, varietas *pectinata*), mely 1877-ben, két éves oltovány korában a müncheni erdészeti akadémia kertjéből került hozzánk, tehát most hat éves.

Megszemlélvén az ősön fiatal csemetéink állapotát, nagy meglepetésemre számos tölgymakkot találtam e kis fácskán, s néhányat alatta is lehullva. A nedves időjárás folytán sok makk már a fán csirázni kezdett, 1—5 mm. hosszúra eresztvén ki hegyén gyököcskáját, míg alja még a le nem hullott kupacsban ült.

Tehát kettősen volt érdekes a lelet, először és főkép a korai termés, másodszor a fán való kicsirázás által, a mi egyszersmind a makkok nagyobb részének csirázó képességét kétségen felül helyezi; igaz, hogy néhány (aránylag több a lehullottak közül) láthatólag satnya s részben már elromlott volt, de felénél több ép és csirázni képes.

Összesen megszámláltam 23 darabot, melyek nagyobb-részt még a fán voltak. Ezek közül 15 darabot, mint egészen épet, a kertésznek adtam át elvetés végett.

Ez alkalommal helyén lesz a korai termésnek Nördlinger erdészeti növénytanában (I. rész) felhozott példáiról megemlékezni, nehogy azon olvasók, kiknek ezekről s más hasonlókról nem volt tudomásuk, a fennebb leirt esetet páratlannak véljék.

Az 1844-ik évi forró és száraz nyáron a Bretagne egy erdőkertjében, szivós agyagtalajon a bálványfa (*Ailantus*) csak hüvelyknyi magas magoncza, kifejlődésük után néhány hónappal már virágoztak.

Hanstein Altenplatow nevű homokterületről (Észak-Németország?) egy tölgycsemetét kapott, mely 1853-ban, csirázásának évében, négy tökéletlen makkot termett.

(F.) A fenyőcsemeték csúcsshajtásának lekátrányozását a szarvas és őzvad ellen, sok helyen sikerrel alkalmazzák Németországban. Egy esetben azonban a vad mégis ráfanyalodott és úgy megszokta a kátrány bűzét, hogy semmit sem használt a csel ellene.*)

(F.) A csemeték védelmezésére szánt gabona épen árt azoknak, különösen szárazság idejében. Ezt olvassuk a „Mittheilungen über die forstl. Versuchswesen in Oesterr. Bd. II., H. I.“ cz. munkában, eddigi meggyőződésünk ellenére. Legyünk tehát e tekintetben óvatosak, s tegyünk magunk is e kérdésre nézve összehasonlító kísérleteket.

A gazdatisztek és erdészek segély- és nyugdíj-egyesülete folyóhó 27-re Budapestre összehívott közgyűlését nem tartotta meg, mert a tagok alapszabályszerűleg szükséges számban nem voltak jelen. Ujabban azt mondják, hogy ez ügyet a most alakuló gazdakör szándékoznék kezébe venni.

(F.) A községi erdők kezelése tárgyában figyelemre méltó cikket hoz a Grunert és Börgreve által szerkesztett „Forstl. Blätter“ 1881. februári füzete „Das Kommunalforstwesen im Grossherzogthum Hessen“ czim alatt, Braun főerdőtanácsostól, melyet tanulmányozni érdekében áll mindazoknak, kik befolyással lesznek a községi erdészetnek az erdőtörvény értelmében szükségessé vált rendbeszedésére. Ez az egész kezelésre nézve részletes utasítást tartalmaz; mire nézve az idézett cikkekre utalva, itt csak egy pár általános érdekű adatot közlünk kivonatban.

Ott a községi erdőket állami főerdészek (melyek a mi állami erdészeinkkel azonosok) kezelik, a kik a községi lako-

*) „Allg. F. u. J. Z.“ 1881. Nro. 1.

sok kényétől teljesen függetlenek és választás alá nem esnek; állandó fizetéssel bírnak, és nyugdíjképesek. A községek a tiszti fizetés költségei fejében az államnak hektáronként és évenként 1.07 márkot (körülbelül 65 kr) s azonkívül előnyomatványokért (Formularpapier) még hektár- és évenként 0.15 márkot (mintegy 9 krt) fizetnek. Igen czélszerű azon intézkedés, melyet nálunk is be kellene hozni, hogy az országos kataszter a községi erdőknek nemcsak területét tartozik felmérni, hanem az erdők belsejében, a trigonometriai felmérést megelőzőleg kijelölendő, az erdő berendezéséhez szükséges, már fennálló vagy ezután létesítendő gazdasági határvonalakat is („Forstwirtschaftliche Gränzzüge), és azoktól határozott mérveszszó szerint kiállított kivonatokat (pontos másolatokat) adni; a miért megállapított árszabály szerint bizonyos díj jár.

Ezen térképek alapján a főerdész végrehajtja az erre kiszabott utasításítások szerint az erdőbecslési és rendezési munkálatokat, kidolgozza a szükséges terveket sat., a miért megállapított tarifa szerint jutalmat kap.

Igy pl., ha a berendezett erdő

50 hektár,	ezért jár	80 márka,
100	”	135
200	”	210
500	”	325
1000	”	470
2000	”	720

Különösen nehéz viszonyok közt ezen kívül még megfelelő pótlékban szokás a főerdészt részesíteni. Ha az illető főerdész e munkálatokat nem vállalhatja el, az e végre kivezendő megbízott $\frac{1}{4}$ — $\frac{5}{10}$ -ed részszel többet kap a fennebbi díjaknál.

(— á — é —) **Uj cserzőanyag.** A sokféle cserzőanyag közt, melyek ujabb időben használatba vétetnek, legujabb az ugy-

nevezett rowe, mely a múlt évben hozatott Európába. Ezen anyagot kezdetben a smirnai valonea-tölgy porrá tört gubacsának tartották, holott az nem egyéb, mint Smirna, Aleppo, Algierban és Morea szigetén tenyésző *Quercus infectoria* gubacs nemű terménye, mely a rajta termő rendes gubacsnál nagyobb, (egész kis alma nagyságig). E termény már 1862-óta ismeretes, azonban csak két év óta tették azon kísérletet, hogy mint cserzőanyagot használják. Állítják, hogy könnyű, valamint oly bőrkénél, melyek bizonyos fokig hajlékonyak lehetnek, a kísérlet teljesen sikerült. A rowe-t kétféleképp lehet cserzésre használni, t. i. vagy tisztán, vagy pedig cserkéreggel vegyítve; az eredmény egyiránt kedvező. A „Deutsche Gerber Zeitung“ szerkesztőségének egy kitünően sikerült nehéz talpbőr birtokában van, mely 35 klgrm. rowe és 15 klgr. cserkéregből álló vegyítéssel van kidolgozva, s a kikészítő állítása szerint a kikészítési eljárás ugyanaz volt, mint a tiszta cserkéreggel szokásos, a készítmény azonban jobb és olcsóbb. Fides penes auctorem!

(—á—é—.) **Vitéz őzbak.** Ilyenről közöl tudósítást a Dankelmann által szerkesztett „Zeitschrift für Forst- und Jagdwesen.“ — Általánosan ismeretes ugyan, hogy parkokban magánosan tartott őzbakok gyakran éreztetik a velök ingerkedő gyermekekkel agancsuk hegyét, sőt az sem ritka eset, hogy üzekedés idején szabadban is megtámadja az embert, a mi hősünk azonban a m. év tavaszán, tehát üzekedési időszakon kívül, a strassburgi erdők igazgatósági kerülethez tartozó bitsch-nordí gondnokság erdejében több sétálót, s nevezetesen egy 13—14 éves fiút támadott meg, s ez utóbbit oly dühösen öklelte meg, hogy a fiú hosszabb ideig ágyban fekvő beteg volt, ámbár egy közelben szántogató földmives a segélykiáltásra doronggal lépett közbe, ő maga is azonban csak nagy ügygyelbajjal védhette magát a nekidühödtt baktól.

Hasonló módon még többeket is támadott meg a vitéz bak, míg végre a hatósághoz feljelentették a békés sétálók ellen elkövetett merényleteket, s a lothringi kerületi főnök kimondta az ortonálló halálos ítéletét, minélfogva — azonban csak Szent-Hubert napján — lelövetett; azonossága könnyen megállapítható volt, miután a merénylőn kívül még csak két bak volt e vadászterületen. A leterített őzbak az ottani viszonyokhoz képest — mint írják — meglehetősen nagy volt, (kizsigerelve 16 kgr.); agancsot azon évben valószínűleg nem cserélt, legalább szemtanuk állítják, hogy ápril hóban meztelen agancscsal látták, és ezt látszik bizonyítani gyenge kettőse is, mely a vad erősségével sehogy sem áll arányában. Bőre teljes tele volt kullancscsal (*Ixodes ricinus*), s e körülmény arra enged következtetni, hogy a tömérdek kullancs által kinoztatva vetemedett az állat érintett dükösködésekre.

A híres erdészeti zoologus Altum nem vonja kétségbe e föltevést, csak azt jegyzi meg, hogy ezen élettartamukra nézve különben még kevésbé ismert élődiék valószínűleg nem ugyanazon egyedek lehettek, melyek tavasztól novemberig az őzbakot gyötörték, hanem kétségen kívül különböző generációk fejlődtek ki rajta, s továbbá még azt is hozzáteszi, hogy ha az őzbak valóban nem cserélt agancsot, hajlandó az ember ezen őzeknél rendkívül ritkán előforduló körülménynél fogva, az említett két tünetmény okozati összefüggését hinni.

Változások az erdészeti szolgálat körében. A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi magyar ministerium előterjesztésére, Szabó Adolf központi kataszteri erdőbecslési felügyelőt, Kabina János kataszteri erdőbecslési felügyelőt és Nagy Gyula alerdőfelügyelőt, erdőfelügyelőkké nevezem ki.

Kelt Bécsben, 1881. évi januárhó 27-én.

Ferencz József, s. k.
Br. Kemény Gábor, s. k.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minster Horváth Sándor kir. al-erdőfelügyelőt a ministeriumhoz erdőmérnökké nevezte ki.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. k. minster Hantos János központi főerdőmestert és Kugler Lajos központi főerdészt I-ső osztályu főerdőmesterré, és illetve főerdésszé léptette elő.

Szolgálatra berendeltettek a földmivelési ministeriumhoz a kincstári erdők osztályába: Rónai Antal ungvári főerdőmester, Várjon Géza vissói erdőmester, Rutksa Tivadar kolozsvári erdőtitkár és Kovács Géza szászsebesi erdész.

Halálozás. Török Pál, Debreczen sz. kir. város erdőmestere és az Országos Erdészeti-Egyesület rendes tagja meghalt. Béke poraira.

M e g h i v ó.

Az Országos Erdészeti-Egyesület idei márcziushó 19-én, szombaton délután 5 órakor, az egylet helyiségében, rendes választmányi ülést tart, melynek a folyó ügyek intézése mellett főtárgyát az egylet titkári állomásának választás utján való betöltése képezvén, a választmány tagjai tisztelettel kéretnek, hogy ez ülésben minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

Budapest, 1881. februárhó 24-én.

Elnöki megbízásból a titkári hivatal.